

Monikielisyys ja kielitietoiset toimintatavat varhaiskasvatuksessa

Työskenteletkö varhaiskasvatuksessa päivähoidon tai esiopetuksen ryhmässä, jossa on monikielisiä lapsia? Monikielisellä tarkoitamme kaikkia niitä lapsia, joiden kotikieli on muu kuin varhaiskasvatuksessa käytetty kieli tai joilla on useampi kuin yksi kotikieli.

Haastaako monikielinen arki? Entä tuottaako se arkeen iloa? Oletteko keksineet hyviä tapoja tukea lasten kotikielten käyttöä tai tehdä eri kieliä näkyväksi kaikkien varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kanssa? Vai onko varhaiskasvatuksessa keskitytty yksinomaan päivähoitokielen (suomi/ruotsi/muu) käyttöön ja kehittämiseen? Jos vastasit yhteenkin kysymykseen kyllä, tämä kysely on juuri sinua varten.

Kyselyn avulla kerään tietoa monikielisessä varhaiskasvatusryhmässä hyväksi havaituista toimintatavoista sekä arjen haasteista. Kyselyn sato on tarkoitettu varhaiskasvatuksen kehittämiseen sekä koottuna ja jäsennehtynä jaettavaksi muillekin monikielisyyskasvatuksesta ja kielenopetuksesta kiinnostuneille. Lisäksi sitä voidaan hyödyntää tieteellisessä tutkimuksessa. Kyselyn lopussa voit valita, millaiseen tarkoitukseen juuri sinun vastauksiasi saa käyttää.

Kyselyyn vastaamiseen kuluu noin 20 - 30 minuuttia.

Kiitos osallistumisesta! Jokainen vastaus on arvokas.

Lisätiedot

Mari Honko mari.h.honko@jyu.fi, yliopistonlehtori (ma), Jyväskylän yliopisto, kieli- ja viestintätieteiden laitos
Sanna Mustonen sanna.s.mustonen@jyu.fi, yliopistonopettaja (ma), Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto

1. Työskentelen *

- päivähoidon ryhmässä tai ryhmissä
 - esiopetuksen ryhmässä tai ryhmissä
 - päivähoidon ja esiopetuksen ryhmässä tai ryhmissä
 - muussa toimintayksikössä esimerkiksi kaupungin tai seutukunnan varhaiskasvatuspalveluissa (kuvaa toimitakenttäsi lyhyesti)
-

2. Nykyinen työtehtäväni *

- lastenhoitaja
 - lastentarhanopettaja
 - avustaja
 - muu
-

3. Montako lasta ryhmässäsi tavallisesti on? *

- 1 - 4
- 5 - 9
- 10 - 14
- 15 tai enemmän
- en työskentele ryhmässä (kysely ohjautuu kohtaan 6)

4. Minkä ikäisiä lapsia ryhmässäsi tavallisesti on? *

- alle 3-vuotiaita
 - 3-vuotiaista esiopetusikäisiin
 - esiopetusikäisiä
 - muu
-

5. Keitä muita aikuisia ryhmässä työskentelee säännöllisesti (esim. 2 Ito, 2 lo, 1 avustaja)?

6. Koulutukseni *

- lastenohjaaja
 - lastentarhanopettaja
 - lähihoitaja
 - sosionomi
 - sosiaalisvattaja
 - muu
-

7. Työskentelen *

- pienessä alle 20 000 asukkaan kaupungissa tai kunnassa
- keskisuudessa 20 000 - 50 000 asukkaan kaupungissa tai kunnassa
- yli 50 000 asukkaan kaupungissa tai kunnassa

8. Alue sijaitsee *

- Etelä-Suomen läänissä
 - Länsi-Suomen läänissä
 - Itä-Suomen läänissä
 - Oulun läänissä
 - Lapin läänissä
 - Muualla, missä
-

Varhaiskasvatusryhmän kielikirjo ja eri kielten näkyvyys

Jos et työskentele kiinteässä ryhmässä (vaan esimerkiksi kiertävänä lastentarhanopettajana), voit vastata seuraaviin kysymyksiin oman työkuvasi näkökulmasta.

9. Ryhmäni varhaiskasvatuskieli on *

- suomi
 - ruotsi
 - saame
 - englanti
 - muu (mikä)
-

10.

Mitä muita kieliä ryhmäsi lapset käyttävät varhaiskasvatuspäivän aikana säännöllisesti esimerkiksi toisten samaa kieltä puhuvien lasten kanssa? Kerro kaikki tiedossasi olevat kielet.

Seuraavassa kohdassa kysymme niistä kielistä, joita lapsi käyttää varhaiskasvatuksen ulkopuolella (esimerkiksi kotona) mutta jotka jäävät varhaiskasvatuksen arjessa piiloon.

*

11. Onko ryhmässäsi lapsia, jotka puhuvat kotona tai muun lähipiirin kanssa säännöllisesti myös muita kuin edellä (kohdassa 10) mainitsemasi kieliä?

Tässä kohdassa kysymme kieliä, joita lapset eivät säännöllisesti käytävarhaiskasvatuspäivän aikana. Tällainen kieli voi olla esimerkiksi lapsen äidinkieli tai muu kotikieli, jota hän käyttää vain varhaiskasvatuksen ulkopuolella. Voit halutessasi tarkentaa vastausta tekstikenttään. *

kyllä

ei

en osaa sanoa

12. Miten lasten monikielisyys tulee arjessa spontaanisti ilmi lasten tai huoltajien kautta? Kerro tilanteista vapaamuotoisesti. (Seuraavassa osiossa kysymme tavoista, joilla henkilökunta on nostanut eri kieliä tietoisesti esille.) *

13. Onko eri kielten käytöstä keskusteltu yhdessä lapsen/lasten huoltajien kanssa? *

- Ei ole (jatka kohdasta 15 seuraavalla sivulla)
- On keskusteltu mutta eri kielten käytöstä ei ole sovittu yhdessä (jatka kohdasta 15 seuraavalla sivulla)
- On keskusteltu ja sovittu yhteisistä toimintatavoista (kysely jatkuu kohdasta 14)

14. Mitä monikielisten lasten huoltajien kanssa on sovittu eri kielten käytöstä varhaiskasvatuksessa tai kotona?

15. Oletko työssäsi pyrkinyt tietoisesti lisäämään lasten kielitietoisuutta seuraavista kielistä? Kielitietoisuudella tarkoitamme laajasti kielestä, kielen käytöstä ja näiden monimuotoisuudesta tiedostumista. *

	Kyllä, usein koko ryhmässä	Kyllä, ainakin satunnaisesti koko ryhmässä	Kyllä, usein yksittäisten lasten kanssa	Kyllä, ainakin satunnaisesti yksittäisten lasten kanssa	En koskaan tai hyvin harvoin
varhaiskasvatuskielestä (esimerkiksi suomi/ruotsi)?	☐	☐	☐	☐	☐
monikielisten lasten kotikielestä/-kielistä?	☐	☐	☐	☐	☐
suomen kielestä (jos ei varhaiskasvatuskieli)?	☐	☐	☐	☐	☐
ruotsin kielestä (jos ei varhaiskasvatuskieli)?	☐	☐	☐	☐	☐
saamen kielestä (jos ei varhaiskasvatuskieli)?	☐	☐	☐	☐	☐
englannin kielestä (jos ei varhaiskasvatuskieli)?	☐	☐	☐	☐	☐
muusta kielestä, mistä?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Tässä voit halutessasi tarkentaa kohdan 15 vastausta.

17. Millaisista monikielitietoisuutta ja eri kielten käyttöä tukevista työtavoista sinulla on kokemusta varhaiskasvatuksessa? Tässä kohdassa pyydämme sinua pohtimaan kielitietoisuutta ja kielenkäyttöä muiden kuin pääasiallisen varhaiskasvatuskielen näkökulmasta.

Voit pohtia työtapoja yleisesti minkä tahansa varhaiskasvatuskielestä poikkeavan kielen kannalta tai erityisesti monikielisten lasten oman äidinkielen kannalta. Voit valita useita vaihtoehtoja ja täydentää vastauksiasi tekstikenttään sekä lisätä vaihtoehtoja kohtaan "muu".

Jos sinulla ei ole kokemusta tällaisista työskentelytavoista, siirry suoraan kohtaan 20.

leikki tai peli

musiikki

kirjallisuus tai tarinat

televisio-ohjelma tai elokuva

verkkomateriaali

lapset esiintymässä omalla kielellään

lapset opettamassa omaa kieltään

ulkopuolinen vierailija

kielten vertailu aikuisen johdolla

muu

18. Miten lapset ovat suhtautuneet mainitsemiisi työskentelytapoihin? Kerro vapaamuotoisesti.

19. Tähän voit halutessasi kopioida verkko-osoitteita (tai muuta lähdetietoa) työtapojen ja materiaalien jakamiseksi muillekin.

20. Jos lasten monikielisyys ei tähän asti ole näkynyt työyhteisösi arjessa niin paljon kuin haluaisit, mikä/mitkä tekijät siihen ovat olleet syynä? Voit valita useita vaihtoehtoja ja perustella halutessasi vapaamuotoisesti.

en ole tullut riittävästi ajatelleeksi asiaa

olen ajatellut, että varhaiskasvatuskielen tukeminen riittää

ei ole ollut ideoita/keinoja

työyhteisön vastustus on estänyt

lapset ovat vastustelleet

huoltajat ovat vastustelleet

muu

21. Oletko kohdannut monikielisessä varhaiskasvatusryhmässä työskennellessäsi toistuvia haasteita, jotka liittyvät lasten kieli- ja kulttuuritaustaan? Kerro vapaamuotoisesti haasteista ja mahdollisista ratkaisuista, joista jo olette saaneet apua.

22. Oletko kohdannut monikielisessä varhaiskasvatusryhmässä tilanteita, joissa monikielisyys tai kielitietoiset toimintatavat ovat tuottaneet iloa ja oivallusta sinulle, lapsille tai muille aikuisille? Kerro tilanteista vapaamuotoisesti.

23. Millaista apua/lisätietoa monikielisyyden kohtaamiseen ja tukemiseen toivoisit jatkossa saavasi?

24. Vastauksiani saa hyödyntää valitsemallani tavalla. Merkitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Aineiston kaikessa jatkokäytössä turvataan vastaajan anonymiteetti sekä vastauksissa mahdollisesti esille tulevien muiden henkilöiden yksityisyydensuoja ja noudatetaan muutoinkin hyvän eettisen toimintatavan periaatteita (TENK). *

- koulutusmateriaalien pohjana opettajien ja varhaiskasvattajien peruskoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa
- opetus- ja kasvatustieteiden ammattilaisille suunnatuissa kirjoituksissa ja näiden pohjana olevassa tutkimuksessa
- muussa soveltuvassa tutkimuskäytössä
- ei missään edellisistä